

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344

Lietuvos Laisvės Kovos Metai

LIII.

Gegužė — May 10, 1968

Nr. 54

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

KARTŲ SPRAGA

STUDENTŲ NERAMUMAI VAKARŲ PASAULYJE YRA LAIKOMI ŽENKLU, KAD NORMALUS NUOMONIŲ SKIRTUMAS TARP SENESNĖS IR JAUNESNĖS KARTOS YRA TIEK PADIDĖJĘS, KAD GALIMA JAU KALBĖTI APIE GENERACIJŲ SPRAGĄ.

VYTAUTAS MESKAUSKAS

Vienas fotografas iš Frankfurto, Vokietijoje, buvo kiek nusivylęs. Vienas didžiųjų amerikiečių magazinų buvo užsakęs daug nuotraukų iš paskutiniųjų vokiečių studentų riaušių, kuriomis jis norėjo skirti savo 'cover story'. Tą numerį beruošiant pačioje Amerikoje, garsiam New Yorko Columbijos universitetui įvykių, gali sakyti, irgi visai beprasmiškos riaušės, kuriomis, aišku, atiteko pirmenybė jų nuotraukai magazino viršely. Columbijos universiteto prezidentas Kirk, per televizijos programą "Face the Nation" atsakinėdamas į žurnalistų klausimus, staiga pasijuto geriau, kai buvo pastebėta, kad ir Paryžiaus Sorbonoje ką tik įvyko studentų riaušės, pirmą kartą po 13 šimtmečio!

Tie paprasti pavyzdžiai

rodo, kad reikalo turima ne su kokių samokslu, kaip galėjo pasirodyti iš karto, bet daugiau visuotinu reiškiniu, žinomumu kaip spraga tarp kartų. Tėvams ir vaikams dažnai sunku susikalbėti. Ak, net ir mes išeivijoje turime retai pasirodantį 'jaunosios kartos' žurnalą, kuriame didžiausio dėmesio susilaukia keletas gerokai pagyvenusių žmonių, norinčių patenkinti savo politinių ambicijų troškulį. Čia pat turbūt verta prisiminti, kad ir prieš gruodžio 17 d. perversmą turėjome irgi studentų demonstracijų... Ir tada galėjome kalbėti apie policijos žiaurumą, nors tai įvyko kairiajai koalicijai valdant.

Time magazinas, ieškodamas studentų riaušių pradžios, grįžo net į 383 metus po Kristaus, kada šv. Augustinas netekęs kantrybės

dėl studentų išdaigų pasitraukė iš mokytojo vietos.

Dideli studentų neramumai buvo 1848 metais, po kurių revoliucijos daugelis tautų pradėjo tautiniai atbusti ir siekti valstybinės nepriklausomybės.

Ir dabar studentų neramumai, gali sakyti, perėjo per visą pasaulį. Laikoma, kad pradžia buvusi padaryta Kalifornijoje, tačiau, man rodos, dėl to galima ginčytis. Kas gi yra Kinijos 'kultūrinė revoliucija'? Ar tik ne pastanga iš viršaus sukurstyti tam tikrą jaunosios kartos nerimą prieš režimo surambėjimą? Taj revoliucijai paskatinti buvo uždarytos mokyklos.

Vakaruose, kaip mes šioje vietoje jau pastebėjome, studentų riaušės buvo beprasmes, tačiau apie jas daug kalbama dėl komercinės komunikacijos tarnybos (spaudos, radijo, televizijos) palinkimo į sensacijas, ir dėl to, kad besimokančio jaunimo šiuo metu nepaprastai daug. Jungtinėse Amerikos Valstybėse per paskutinius du dešimtmečius studentų skaičius padidėjo nuo 2,600,000 iki 7 milijonų, Vakarų Europoje nuo 739,000 iki 1,700,000. Dauguma jų yra visai ramaus tipo aktyvistų, kurie dėl bet ko yra linkę susikibti su policija, tėra tik koks 1% ar dar mažiau.

Galimas daiktas, kad šiais laikais mažiau stengiamasi kuo nors užkrėsti savo vaikus negu bet kada nors anksčiau, kai vaikams buvo norima perduoti savo palikimą. Žinoma, galvojant apie dvasinę sritį. Šiais laikais vaikams leidžiama patiems apsispręsti ir dažnai jie patys negali išsiaiškinti ko nori. Tautybės atžvilgiu, daugiausiai triukšmadarių duoda žydai — pagal Time, pusę viso skaičiaus Amerikoje. Palyginti nedaug yra katalikų. Nedaug yra ir griežtųjų mokslų studentų, daugiau humanitarų. Daugumas triukšmadarių yra turtingi ir priekaištuoja, kad tėvai ir visa vyresnioji karta per daug dėmesio skiria pinigų uždirbimui. Jie tokio rūpestio neturi. Tai, žinoma, padidina spragą tarp pažiūrų.

Rimčiau kalbant, studentų neramumai duoda ir naudos. Ne tik atkreipimo dė-

(Nukelta į 2 psl.)

TĖVYNĖS GARSŲ radijo programa Clevelande šį penktadienį transliuos savo tūkstantinę valandėlę. Nuotraukoje dabartinis radijo programos vedėjas Juozas Stempušis.

TĖVYNĖS GARSŲ TŪKSTANTINĖ

PASIKALBĖJIMAS SU PROGRAMOS VEDĖJU JUOZU STEMPUŽIU

1949 rugsėjo 9, Tautos šventės proga Clevelande iš WSRS radijo stoties pasigirdo čiurlioniečių daina "Kur giria žaliuoja, ten mano namai"... Skambėjo ji labiau kaip ilgesio giesmė, kaip troškimas išsakyti savo ryžtą pavergtai Lietuvai.

Šios pirmosios transliacijos iniciatorium buvo inž. Jaunutis P. Nasvytis su bendradarbiais — pranešėju Balu Auginu, muzikos vedėju Alfonsu Mikulskiu ir reikalų vedėju Kęstučiu P. Šukiu.

TĖVYNĖS GARSŲ radijo valandėlei išlaikyti 1952 metų rudenį buvo įsteigtas Clevelando Lietuvių Radijo Klubas, kuris programa rūpinosi iki 1960 liepos 31. Radijo Klubą įsteigus, jo pirmininkais yra buvę J. Stempušis, inž. P.J. Židrys ir muz. Alf. Mikulskis.

Klubas, sustabdęs savo veiklą, nuo 1960 rugpičio 1 TG radijo programą pavedė privačiais pagrindais vesti ir išlaikyti ją nuoširdžiai besirūpinusiam vedėjui J. Stempužiui, tikėdamasis, kad ji bus vedama gražioje lietuviškojoje dvasioje, kad bus skleidžiama vieninga tautinio darbo nuotaika. Tiesa, tokie TĖVYNĖS GARSAI ir yra, o jų klausytojų dėmesys ir parama ir toliau liko dideliu paskatinimu šį darbą tęsti.

Programų forma ir turiniu iki 1955 gegužės 6 rūpinosi jos vedėjas Balys Auginas. Nuo tos datos iki dabar TĖVYNĖS GARSUS redaguoja ir pranešinėja Juozas Stempušis.

TĖVYNĖS GARSŲ radijas nuo 1961 balandžio 14 transliuoja iš WXEN-FM stoties vienos valandos savaitinę programą penktadienio vakarais.

— Tėvynės Garsų radijo tūkstantis valandėlių yra jungtis kantraus darbo, pasisekimų ir nusivylimų. Koks būtų šiuo atveju didžiausias radijo darbą dirbančiojo džiaugsmas, o jei galima užsiminti, ir nusivylimas?

— Gerai paruošta programa, techniškai pavykusi

transliacija. Tada jauste jauti kaip radijo bangos griauja erdvės "geležinę uždangą" tarp pranešėjo ir klausytojo. Tas momentas teikia daug džiaugsmo. Nusivylimų tūkstantyje valandėlių taip pat buvo, bet tokios sukaktvinės nuotikos proga geriau jų neminėti.

— Radijas turi ryšį su vietos visuomene. Kaip ir kuo tas ryšys reiškiasi?

— Įvairiais būdais — laiškais, parama, ir klausimu radijo programų. Laiškai, žinoma, paryškina tuos ryšius. "Jau bus penkiolika metų, kai klausomės Tėvynės Garsų ir džiaugiamės (Nukelta į 3 psl.)

ŠIANDIEN IR RYTOJ

ANGLIJA nenori pasidaryti juoda. Back Britain not Black Britain! — šaukė tūkstančiai Londono laivų krovėjų susirinkę protestuoti priešais parlamento rūmus, kur buvo svarstomas afrikiečių ir azijatų imigracijos klausimas.

Idomus paradoksas, darbininkų unijos, kurių didžiuma narių priklauso darbiečių partijai, sustreikavo, kad parėmus Enochą Powellį... konservatorių, pasisakiusį prieš spalvotų žmonių įsileidimą į Angliją. Susirinkę prie parlamento laivų krovėjai šaukė: "Powellį į valdžią! Wilsoną laukani!"

Enoch Powell, kuriam 56 metai amžiaus, ne pirmą kartą Anglijoje sukelia skandalą. Prieš porą metų jis išpranašavo, kad anglai atsitrauks iš Azijos ir Artimųjų Rytų, ko niekas nenorėjo tikėti, arba, būdamas dešiniausiu konservatoriumi, pareiškė, kad Commonwealth yra komedija. Bet dar niekad jis nebuvo paleidęs tokios "bombos", kaip ši kartą, pareiškdamas, kad iki šio amžiaus galo Anglija susilauks to paties, kas šiandien vyksta Amerikoje, būtent miestai ir ištisos provincijos bus apgyvendintos spalvotais imigrantais ir jų įpėdiniais... Už 15 metų jų bus pusketvirtas milijono, o šio amžiaus gale kas septintas anglas bus juodas...

Šitokia pranašystė išgąsdino daugelį šviesiaplaukių anglų. Laivų krovėjai, keldami Powellui ovacijas, pareiškė, kad jis garsiai pasakė tai, ką didžiuma anglų tyliai galvoja.

Tautinis Frontas, grupuojąs ultra nacionalistus ir turįs dar tik 10,000 narių, džiaugiasi tokia padėtimi. Fronto pirmininkas Denis Pirie, kuris savo štabą turi iširengęs priešais parlamentą, sako, kad yra vilties, jog greit pavyks persikelti per gatvę... nes 90% anglų pasisako už tai, kad būtų uždrausta į Angliją imigruoti afrikiečiams ir azijiečiams, o daugelis net norėtų, kad spalvotieji būtų atgal sugrąžinti į savo gimtinę, kol dar ne vėlu.

Buvęs anglų fašistų vadas Oswald Mosley, dabar gyvenąs Prancūzijoje, pareiškė: "Powellis sako tai, ką aš visą laiką tvirtinau, kad priverstinai rasės maišymas yra taip pat kenksmingas, kaip ir priverstina segregacija".

Bet liberalai, pastoriai ir priešrasinės organizacijos puola Powellį. Didžiuma ir konservatorių parlamente jam nepritaria. Bet kaip ilgai?

☆

KAUNE kompartijos susirinkime kultūros ministro pavaduotojas Jakelaitis, norėdamas geriau paaiškinti, kas yra kritika ir autokritika, sako:

-- Prieš dvidešimt penkerius metus mano brolis pabėgo į vakarus tuo pasidarydamas socializmo išdaviku. Mes neturime daugiau jo vardo minėti. Jis turi būti išbrauktas iš mūsų atminties. Tai, draugai, yra kritika. O dabar štai autokritika: aš esu paskutinis idiotas, didžiausias asilas, kad tada su juo nepabėgau...!

(vg)

-- Mes irgi norime pyrago!

Maskvos ranka Paryžiuje (3)

1963 m. spalio 18 d. Prancūzijos žvalgybos organų ryšininkas Washington P. T. de Vosjoli taip išitikino sovietų agentų infiltracija į pačias aukščiausias savo tėvynės institucijas, kad atsistatydino iš savo pareigų ir liko Amerikoje. Jį daugiausiai jaudino faktas, kad sovietų pabėgėlio 'Martel' pranešimams Paryžiuje nebuvo skirta pakankamai dėmesio. Tiesa, vienas aukštas pareigūnas -- Georges Paques -- buvo 1963 m. rugsėjo mėn. 23 d. suimtas ir prisipažino buvęs KGB šnipas nuo 1944 metų. Oficialiai jis buvo NATO informacijos šefo pavaduotojas ir praktiškai negalėjo patiekti sovietams tiek daug smulkių informacijų, kiek jie, pagal 'Martelį' turėjo. Be to, jis negalėjo nieko žinoti apie žvalgybos institucijos SDECE veiklą, apie kurią sovietai irgi smulkiai buvo painformuoti.

Čia, žinoma, galėtų kilti klausimas, ko gi iš tikro vertos 'Martelio' informacijos. Gal jis buvo specialiai Maskvos pasiųstas, kad savo plepalais sugadintų Paryžiaus-Washingtono santykius?

Į tokią sugestiją reiktų atsakyti neigiamai. 'Martelis', kalbant su vienu saugumiečiu, "išdavė visą KGB darbuotojų kartą" ir to sovietai tikrai nenorėjo. Jį tardyti galėjo visų Vakarų kraštų žvalgybos, ne tik amerikiečių ir britų, bet ir Prancūzijos, Vakarų Vokietijos ir net neutralios Švedijos. Joms 'Martelis' papasakojo jam žinomus duomenis, liečiančius jų kraštus. Visas jo informacijas turėjo ne tik amerikiečių CIA, bet ir britų SIS.

Nors 'Martelis' ir nebuvo laivyno specialistas, jis turėjo tokias informacijas, kurias Maskva galėjo gauti tik iš britų admiraliteto. Pagal 'Martelio' davinius, britų kontražvalgyba paga-

liau susekė ir kaltininką, tai admiraliteto civilis valdininkas John Christopher Vasall, kuris suimtas prisipažino dirbęs KBG 6 metus.

SOVIETŲ ŠNIPAI

Taip pat 'Martelio' informacija 1963 m. birželio 25 d. buvo suimtas švedų pulkininkas Stig Wennerstroem, kurs buvo Švedijos aviacijos attache Washington, o vėliau ginklų pirkimo misijos viršininku bei aviacijos ryšininku bendroje Krašto Apsaugos ministerijoje. Jis prisipažino 15 metų dirbęs sovietams.

'Martelis' išdavė ir Kim Philby, apie kurį Dirvoje jau rašėme. Visus tuos šnipus 'Martelis' išdavė netiesiogiai. Jis nežinojo jų pavardžių, bet tik patiekė duomenis, iš kurių atitinkamų kraštų kontrašpionažo įstaigos galėjo susekti tikruosius kaltininkus.

Vokietijoje, pagal 'Martelio' parodymus buvo suimtas ir nuteistas Heinz Felpe, kuris vadovavo federalinio saugumo įstaigos Rytų Departamentui ir per 10 metų sovietams išdavė per 15.000 dokumentų ir 95 savo įstaigos šnipus. Felpei talkininkavo tūlas Clemens, kuris per tardymą pareiškė, kad sovietai jį prašė persikelti į kokią kitą įstaigą, nes

iš šios jie ir taip viską žina.

Amerikoje buvo suimta keletas vedusių porų, kurios buvo gavusios ir sovietams perdavusios kai kurias technines smulkmenas apie atomines bombas. 'Martelis' taip pat papasakojo, kad sovietai deda smarkias pastangas daugiau į savo darbą įtraukti 'mechaniskus' šnipus, t.y. mašinas, kurios galėtų 'pagauti' pranešimus, siunčiamus per radiją ar net telegrafo kabeliais. Kadangi tie pranešimai paprastai siunčiami šifruoti, sovietai įtaisė computerius, kurių pagalba galėtų gana greitai iššiaiškinti bet koki šifrą. Kaip paprastai, sovietai nenorėjo laukti, kol jų žmonės suras kaip taip padaryti, bet pasiryžo pasinaudoti amerikiečių pasisekimais toje srityje. Už tat jie ypatingą dėmesį skyrė JAV vyriausybės kodų ir šifravimo įstaigai Ft. Meade, Md. 1963 m. ten buvo suimtas seržantas Jack Edward Dunlap. Tardymo metu jis sugebėjo nusižudyti. Nors oficialiai buvopas skelbta, kad jis buvo tik šoferis, liko neaišku, kodėl sovietai sumokėjo jam 30.000 dolerių, t.y.

L.B. Jaunimo Teatras Chicagoje "Curriculum vitae" repeticijos metu. Iš kairės: L. Alenskas, M. Smilgaitė, autorius A. Kairys, D. Belūnaitė, rež. D. Lapinskas, R. Vasiukevičius, J. Jakštytė ir Z. Belaišytė. Premjera įvyks Jaunimo Centre gegužės 18 d. V. Noreikos nuotrauka

tokią sumą, kurią jie moka tik už labai svarbias informacijas.

Špionažo specialistai aiškina, kad de Gaulle iš pat pradžių nenorėjo tikėti 'Martelio' informacijomis pirmiausia dėl to, kad kaip garbingas karys, jis jautė panieką šnipams. Be to, savo aplinkumoje jis neturėjo nė vieno patyrusio špionaže patarėjo. Mūsų minėtas generolas Paul Jacquier 1962 m., kai de Gaulle pasiekė prezidento Kennedy laiškas, buvo ką tik pradėjęs eiti SDECE vado pareigas, prieš tai visą laiką buvęs aviacijos karininku. Taip pat palyginti neseniai savo vietoje buvo ir DST - kontrašpionažo - viršininkas Daniel Doustin.

Patyrimo stoka ir de Gaulle aiški antipatija anglo-saksams iš pat pradžių prancūzuose sukėlė įtarimo, kad 'Martelis', jei nebuvo pačių sovietų pasiųstas, galėjo būti ... CIA agentas.

Kaip ten būtų, 'Martelio' pasirodymas sutiko su de Gaulle pastangomis išsivaduoti iš amerikiečių - britų "globos". De

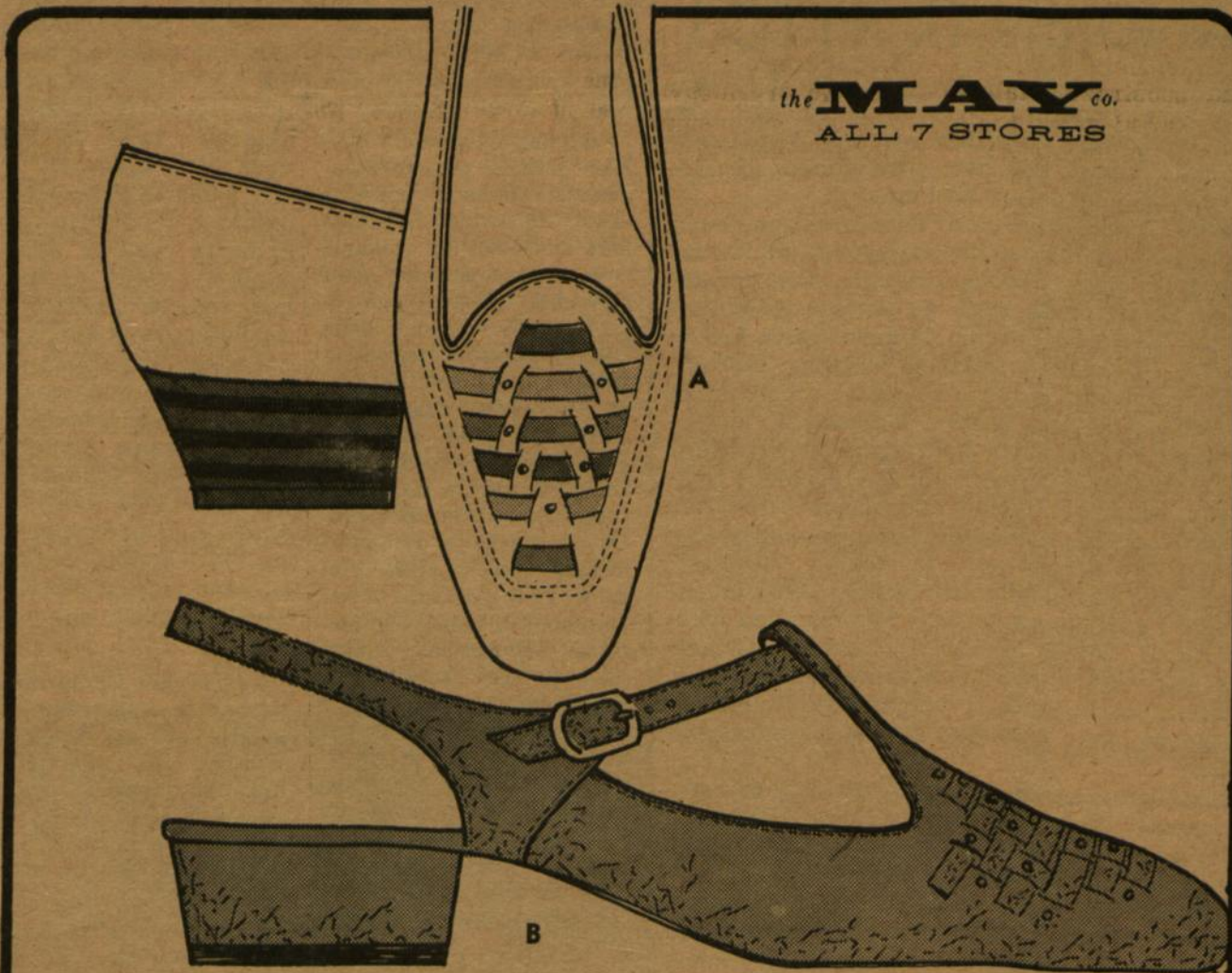
Gaulle taip pat įtarė, kad CIA finansavo prancūzų teroro sąjūdį Alžire, siekusį jį nužudyti.

Dėl visų tų aplinkybių de Gaulle asmeniškai ir jo saugumopareigūnai į 'Martelio' informacijas žiūrėjo su didele abejojimu ir įtarimu.

(Bus daugiau)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

PIRKITE MAY'S ŠIANDIEN: MIESTE NUO 10 IKI 5:45, SKYRIUOSE NUO 10 IKI 9:30 KASDIEN
MES DUODAME IR IŠKEIČIAME EAGLE STAMPS

ŽAVŪS
IŠPINTI
COBBIES
15.00

Vėsūs, madingi išpinti odiniai batai. Tinka kiekvienai šios vasaros progai.

A. Tripster. uždaru užkulniu baltos, kaulinės, airišku ačių ar juodos spalvos su patraukliai spalvingais dryžais iškeliant viršūnę.

B. Swiftly. užsegama T-juosta kaulinės ar baltos spalvos su madingu žemu užkulniu. Priekis madingai išpinta viršūnę.

Moterų batų skyrius, 3 aukšte mieste. visuose May's šešiuose skyriuose.

Kartų spraga...

(Atkelta iš 1 psl.)

mesio į opas, bet ir praktiškai pasiūlymais.

Pavyzdžiui, Chicagos Northwestern universitete sukilę negrai studentai užėmė administracijos patalpas ir iš ten pasitraukė taikingai administracijai priėmus jų reikalavimus ir net kaltę už rasizmą. Privatus Northwestern universitetas, kuris studentus sau pasirinkdavo iš moksle pasižymėjusių tarpo, darė daugiau pastangų negu kiti privatūs universitetai padidinti studentų negrų skaičių. Tačiau ten patekę negrai dabar pareikalavo ne didesnės integracijos, kurios oficialiai Amerikoje siekiama, bet segregacijos, būtent jie reikalauja, kad visi negrai būtų specialiai surašomi, atskirai gyventų ir gautų specialius patarėjus ir jų būtų tiek, kiek Amerikoje yra negrų, būtent apie 12%. Universiteto administracija pažadėjo to siekti, bet jei tai ir bus įvykdyta bus daugiausiai pasitarnauta segregacijai

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103

Telephone: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00, Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00. Dirva išeina tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

PLB III SEIMO IŠVAKARĖSE

Lietuvių Bendruomenė gegužės mėnesį paskelbė spaudos mėnesių. Mūsų spauda tiek savam krašte, tiek čia išeivijoje yra padėjusi pagrindus visam tautiniam išsilikimui, kultūros ugdymui ir politiniam lietuvių subrendimui. Tą darbą ji tęsia ir dabar. Suprasdami lietuviškos spaudos reikšmę kiekvienas privalome jautriai atsilipti į LB Centro Valdybos kvietimą šį mėnesį kuriuo nors būdu prisidėti prie jos stiprinimo: surasti bent po vieną naują prenumeratorių, nupirkti nors vieną knygą. Jei patys nerandame dar neskaityto leidinio, nupirkim ir padovanokim lituanistinių mokyklų knygynėliams, o ypač Vasario 16 gimnazijai. Jei kiekvienas tą nedidelę pareigą atliksim, tai LB-nės pastangos bus įgyvendintos ir mūsų spauda per tą mėnesį gerokai sustiprės. Tačiau spaudai sustiprinti reikia ne tik pinigų ir prenumeratorių, bet ir bendradarbių, iš visų kraštų lietuvių veiklos informacijų.

Jei L.B. nelengvai įsikūrusi per eilę metų sėkmingai veikia, tai turime būti dėkingi mūsų lietuviškai spaudai, kurios dėka naujai imigrantų bangai atvykus į šį kraštą, ji ėmė augti, mintimis bujoti, jungti visų kraštų lietuvių. Ir sujungė.

Bendruomenei susiorganizavus, sustiprėjus vyko PLB seimai, kultūros, jaunimo kongresai, tautinių šokių, dainų šventės ir kt. Visur dalyvavo tūkstančiai lietuvių, iš pagrindų sustiprintas mūsų kultūrinis gyvenimas išeivijoje. Ir visi tie didieji įvykiai, visi B-nės planai buvo sėkmingai įgyvendinti daugumoje dėka mūsų lietuviškosios spaudos.

Esame PLB III-jo seimo, kuris įvyks šiais Laisvės Kovos metais rugpjūčio 29, 30, 31 ir rugsėjo 1 ir 2 dienomis New Yorke, išvakarėse. Jei mūsų spauda nuoširdžiai talkins to seimo organizavimui, tinkamai atkreips lietuvių visuomenės dėmesį, paskatins remti seimo rengimo komiteto bei atskirų komisijų darbus, juose aktyviai dalyvauti, tai būkime tikri, P.L.B. III-sis seimas bus didelis ir sėkmingas įvykis ne tik išeivijos lietuvių gyvenime, bet atkreips ir svetimųjų dėmesį.

Juo labiau per šį jai skirtą mėnesį sustiprinsime spaudą, tuo labiau per ją stiprės ir besitartinančio P.L.B. seimo paruošiamieji darbai. O seimas jau čia pat, reikia skubiai ruošti ne vien jį organizuojančioms komisijoms, bet ir visoms L. B. apylinkėms, kurių balsą, pasiūlymus bei pageidavimus perduos jų išrinkti atstovai, kurie taip pat turi ruošti perduoti savo apylinkės mintis iš anksto apgalvoję, trumpai ir aiškiai, idant nebūtų pasikartojančių kalbų, kaip dažnai tokiais atvejais pasitaiko, gaisinant ir taip jau visiems brangų laiką.

Seimo pagrindinės paskaitos yra šios:

"Laisvinimo kova ir politinės perspektyvos"—skaityto dr. J. K. Valiūnas VLIKo pirmininkas, nors ir nesenai pradėjęs VLIKui vadovauti, bet turėdamas pakankamai gabumų ir pasišventimo, per trumpą laiką atliko daug reprezentacinių žygių, apvažinėjęs beveik visą laisvą pasaulį, supažindindamas aplankytojų kraštų vyriausybes su Lietuvos okupantu ir jo vykdomais žiaurumais.

Stasys Lozoraitis, jr., Lietuvos Pasiuntinybės sekretorius prie Šv. Sosto Vatikane, kalbės tema "Okupuotos Lietuvos padėtis ir išeivija". Jis Amerikos lietuviams gerai pažįstamas kaip jaunės kartos subrendęs politikas, gabus kalbėtojas, gerai susipažinęs su Lietuvos dabartine padėtimi ir išeivių lietuvių gyvenimu bei veikla, o taip pat su tarptautine politika.

A. Rinkūnas, Kanados Lietuvių Bendruomenės pirmininkas, žymus pedagogas, skaitys paskaitą "Išeivijos kultūros ir švietimo rūpesčiai".

Prof. dr. A. Klimas kalbės tema "Valstybingumas ir tautiškumas".

Visi kalbėtojai yra patyrę savo sričių žinovai, o jų temos labai aktualios ne vien dabarties mūsų gyvenimui, bet ir Lietuvos ateičiai. Be to, seimo metu bus koncertas gražiausio ir moderniausio Lincoln Center salėje New Yorke, vyks literatūros vakaras, meno paroda, kultūros premijos įteikimas, sporto varžybos, jaunimo motorkada, gražuolės rinkimai, banketas ir kt. Neatidėliodami ruoškimės visi, apsirūpinkime atostogomis, kad šiame PLB Seime tikrai atsispindėtų Lietuvos Laisvės Kovos Metai. Tikime, kad ir šis 3-sis seimas bus taip sėkmingai suorganizuotas, kaip buvo ir pirmasis seimas New Yorke, vadovaujamas prel. J. Balkūno, kuris ir dabar yra Organizacinio Komiteto garbės pirmininku.

Emilija Čekienė

TĖVYNĖS GARSŲ pirmąją programą transliuojant 1949 metais... Iš kairės: programos vedėjas inž. J. Nasvytis, žinių pranešėjas J. Stempužis, anglų kalba pranešėjas K. P. Šukys ir programos redaktorius Balys Auginas. Nuotraukoje trūksta muz. A. Mikulskio, muzikinės dalies vedėjo.

TĖVYNĖS GARSŲ TŪKSTANTINĖ...

(Atkelta iš 1 psl.)

ne vien programa, bet ir jūsu energija, sugebėjimu ir ištverme", rašo viena klausytojų šeima. Vyresnės kartos veikėja savo laiške pastebi: "Su jūsu radijo valandėle aš keliauju Lietuvos laukais, rodos, aš vėl esu savo gimtojoje žemėje. Penktadienio vakarų laukiu ištisą savaitę".

Tų pavyzdžių būtų verta šia proga suminėti ir daugiau, nes ne kas kitas, o tik tie šilti ryšiai yra radijo darbuotojo nuolatinio energijos papildytoju.

Po tūkstanties transliacijų neabejotinai yra susikrovęs nemažas radijo kultūrinis turtas. Kaip jį vertinat?

Čia, suprantama, galime kalbėti apie magnetofono juostose padarytus įrašus su įvairiais menininkais, rašytojais, organizacijų veikėjais. Mano archyve yra eilė jaunimo valandėlių, Moters Pasaulio paskaitėlių, atmintinas Čiurlionio ansamblio koncertas su simfonijos orkestru (1955), Kalėdų reportažas su PLB-nės atskirų kraštų bendruomenėmis, veiksmų konferencijos, pirmoji spaudos ir radijo konferencija, įvairūs koncertai, radijofonizuota Dickenso apysaka Skrudžas ir kt. Šis palikimas, jeigu jis galėtų būti išsaugotas, turi didžią vertingumą reikšmę. Daugelis asmenybių, kaip Krėvė ar Biržiška, jau yra apleidę šios žemės kelią, o iš įrašų gyvi kalba į mus savo sugestyviu žodžiu. Deja, daug šio turto žus, nes jo globa kol kas niekas nesirūpina.

Savo laiku buvo kalbėta apie lietuvių radijo valandėlių programų medžiagos pasikeitimus. Kaip šie sumanymai vyksta?

Kiekviena radijo valandėlė turi savo archyvuose vietoje paruoštų vertingų įrašų. Deja, pasikeitimas tais įrašais pasirodė praktiškai neįgyvendinamas dėl visose mūsų veiklos srityse žinomos priežasties — dirbama savanoriš-

ka, atliekamu laiku, be kokio nors pastovesnio ir tikslingesnio užsiangažavimo. LB spaudos ir radijo konferencijoje buvo kalbėta net apie radijo organizacijos steigimą visos Š. Amerikos pločiu, kad sustiprinti tarp valandėlių ryšius. Tačiau šis sumanymas liko tik sumanymu... O bendra lietuvių radijo ir televizijos organizacija dėl daugelio priežasčių būtų labai reikalinga.

Pasikeitimai programų įrašais gali būti labai naudingi. Tėvynės Garsų valandėlė prieš porą metų buvo paruošusi visų Mildos Lenkauskienės vedamų Moters Pasaulio programų įrašus. Juos pertransliavo Philadelphia, Bostono, Detroito, Hartfordo ir Chicago radijo programos.

Ar visuomenė pakankamai įvertina darbą, pavėnčiamą radijo valandai išlaikyti ir vesti?

Taip. Nuolatiniai klausytojai yra gana duosnūs, o vietos biznio įstaigos remia skelbimais. Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija, prieš penkerius metus paskyrusi savo kultūrinės premijos \$1000 jaunimo valandėlėms ruošti, suteikė gražų pripažinimą ir apčiuopiamą paramą.

Kaip vertinat santykius su lietuvių spauda ir organizacijomis?

Su spauda aš norėčiau ypatingai gero ryšio. Su vietos organizacijomis tas ryšys atsiranda drauge besirūpinant lietuviškuoju gyvenimu. Tik, gaila, kad organizacijų vadovai tuos ryšius išnaudoja vienpusiškai. Apie tai jau ir Dirva buvo rašiusi. Organizacijos naudojasi spauda ir radiju, bet paramos šioms veiksmingoms ryšių su visuomene institucijoms neteikia.

Kai kas žiūri tarp spaudos ir radijo savotiškas varžybas, ir dėl to esą geriau vieniems apie kitus tylėti. Tokia mintis iš esmės yra žalinga. Radijo ir spaudos artimas ryšys stiprina lietuvišką gyvenimą apskritai,

Tėvynės Garsų radijo štabo nariai: vedėjas J. Stempužis, Moters Pasaulio valandėlių pranešėja M. Lenkauskienė ir Baltijos Aidų programoje lietuvių skyriaus pranešėjas inž. R. Kudukis.

rūpinti geresne radijo žodine programa: poezijos valandėlės, kuriose dalyvautų ir poetai ir jų kūrybos interpretatoriai, prozos ir dramos serijiniai įrašai, knygų apybraižos, jaunimo valandėlių ciklai, Lietuvos krašto apybraižos, pajvairintos poezijos žiupsneliai ir muzikinėmis užsklandomis.

Lietuviškos muzikos plokštelių turime, bet nepakankamai. Kartojame vis tas pačias. Jau įpusėjome Lietuvos Laisvės Kovos metus, o neturime plokštelių su geru Lietuvos Himno (su orkestru) įdainavimo, neturime įdainuotos Lietuvos laisvės plokštelėje įgrotos. Ir štai per radiją darome Lietuvos Nepriklausomybės minėjimus be tokių svarbių tautinių giesmių tinkamos plokštelės.

Pramoginės ir programinės muzikos plokštelių po truputį pasirodo, bet mums reikia tyro savo tautinio meno — liaudies dainų, lietuvių kompozitorių originalios kūrybos, instrumentinės muzikos. Tai yra tokia būtinybė, kaip druska ir duona!

Kaip jūs atėjote į radijo darbo sritį?

Tėvynės Garsų radijo valandėlės steigėjas Jaunutis Nasvytis 1949 m. mane pakvietė skaityti žinias. Nuo 1955 m. jau patsai redagavau visas valandėles. 1939 m. Lietuvoje įvykusiame Kauno radijofono pranešėjų konkurse laimėjau antrąją vietą ir kurį laiką, pranešinėdamas rytmetines Eltos žinias, ruošiausi radijo darbui.

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAI

RANKRAŠČIAMS ĮTEIKTI DATA:
1968 M. GEGUŽĖS 31 D.

Šiais Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo sukaktuviais metais mecenatas SIMAS KAŠELIONIS DIRVOS novelės konkursui skiria dvi premijas: I — 300 dolerių ir II — 150 dolerių.

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą ir turinį patiems pasirinkti, tačiau šiais sukaktuviais metais premijuojamos novelės turėtų būti patriotinio pobūdžio literatūriniai kūriniai.

ILGIS. Novelės rankraštis turi būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinraščio puslapių spaudai, praleidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinraščio puslapių, tačiau toleruojamos išimtys pagal novelės siužetą ir meninę vertę.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai turi būti paruošti tik rašomąja mašinėle ir pasirašyti slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridėdamos voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplešti.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

LAIKAS. Paskutinė konkursiniam rankraščiui įteikti data: 1968 m. gegužės 31 d.

JURY KOMISIJA. Sudaryta iš trijų asmenų, ji visiškai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateiktų novelių nepremijuotina, premijos ar premija šiais metais neskiriama, perkeliama į ateinančius metus ir panaudojama greta eilinės ateinančių metų premijos.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui ar laimėjusiems autoriams 300 dolerių ir 150 dolerių premijos bus įteikiamos 1968 metų rudenį. Konkurso skelbėjas Dirvos laikraštis turi teisę premijuotąsias noveles be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje, atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autoriai gali premijuotąsias noveles spausdinti antruoju leidimu arba jų siužetais rašyti dramas, poetas ar romanus.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

"DIALOGAS SU KRAŠTU" (24)**BRONYS RAILA****TĖVYNĖ IR TĖVIŠKĖ**

Mes nepavydėsime ir tik džiaugsimės, jeigu kiekvienas sovietinės Lietuvos lietuvis pajėgs ko aukščiausiai ekonomiškai atsistoti, bus sotus, gražiai apsirėdęs, gyvens ištaigingame bute. Iš tikrųjų gi, bolševizmas jam juk žadėjo tokią ateitį ir per 25 metus tebežada, kaip visai Rusijai jau žada per 50 metų. Tik vis nei Amerika, nei Vakarai dar nepralenkti, toli ir nepasivyti.

Tas yra blogai, brangūs draugai! Bet, - pasakysim su bendra patarle, - juk ne viena duona žmogus gyvas. Yra dar daug kitų dalykų, kurie sąlygoja žmogaus gyvenimą, jo savijautą ir laimę. Ir ne tik pavienio žmogaus, bet ir visos tautos likimą. Jį keičia, kur nors kreipia, kur nors suka. Ar į pavasario žibuokles, ar į žiemos gruodą.

"Plačioji" ir "siauroji"

Kai mirė Kipras Petrauskas, tarybinės spaudos straipsniuose ir ta proga sakytose prakalbose skaičiau išsireiškimus, kad mūsų didysis dainininkas labai mylėjo "savo žemę, savo tėviškę"... Retas abejotų, kad Kipras nebūtų mylėjęs Lietuvos žemės ir savo tėviškės. Bet ar savo tėvynės jis nemylėjo? Kodėl tas žodis nutylimas, kodėl jo gailimasi?

Smulkmena, kalbinis niuansas?

Ne, ne smulkmena. Tai sovietinės politikos reiškinys, nebe naujas, sąmoningas, gerai apgalvotas, kažkur ir kažkieno aptartas ir nustatytas. Visi, kurie atidžiau sekė sovietinę spaudą ir literatūrą, nebe nuo šiandien jį pastebėjom. Dar griežtai, pamaisant sena su nauju, bet palaipsniui Lietuvos, kaip tėvynės, sąvoka aptemdoma ir eliminuojama. Ypač tai žymu ortodoksų partiečių, bukiausių partinių rašytojų, valdžios pareigūnų pasisakymuose.

O tai, ką mes visi vienodai suprantame tėvynės žodžiu, stengiamasi vis dažniau pakeisti tėviške. Taigi, ir Kipras Petrauskas labai mylėjo ne savo tėvynę, bet savo tėviškę! Kodėl? Dėl to, kad kai Lietuva buvo paversta SSSR respublika, tėvynė pasidarė platesnė - nuo Palangos ligi Vladivostoko, kaip sakoma. Tai jau visa Sovietų Rusija, arba "Tarybų Sąjunga". Ji yra, turi būti ir tegali būti visų piliečių bendra tėvynė. Ir žinoma, kaip dabar sakoma, didžioji tėvynė, plačioji tėvynė. Lietuva yra tik anos plačiosios tėvynės provincija. Taigi, jau siauroji tik tėviškė, kur gyvena mūsų tėvai, Kampelis, kur mes gimėm. Geriausiu atveju - gimtasis kraštas. Lietuvis pratinamas jausti, kad jo politinė ir likiminė tėvynė - tai plačioji Rusija. Čia tikras ir esminis meškos kvapas.

Tas užsuktas polinkis kolkas dar neįgyvendintas. Cenzoriai dar griežtai nebraukia ir lietuviškos tėvynės žodžio. Dar sunkiau ir labai neparanku jį skubiai išveisti iš mūsų praeities grožinės literatūros. O užsienio lietuviams skirtingai propagandinei spaudai jis tyčia dar dažnai tebevertojamas. Šitokių sentimentalumu lyg daugiau užtikrinamas tėvynės Lietuvos okupacijos faktas. Tuo būdu lengviau pasiekti užsienio lietuvių širdį, veikti jausmus.

Bet Baltušis, kuris rašė komunistiniams užsienio lietuvių laikraščiai, buvo rūpestingas nenukrypti nuo linijos. Rašė labai patriotiškai, vis apie tautą, apie laimę, apie laisvą ir nepriklausomą Lietuvą. Ir nė kartą laimingos tėvynės žodžio!

Tėvynės grožis — eksportui...

Gal niekus kalbu?

Kaipgi, juk praėjusių metų pabaigoje Vilniuje buvo išspausdinta 560 puslapių lietuvių prozos ir poezijos antologija labai aiškiu ir gražiu vardu: "Graži tu, mano brangi tėvyne".

Tikra tiesa, šis rinkinys skirtas gamtos motyvams lietuvių literatūroje pavaizduoti, ir tas jo pavadinimas labai patriotiškas -- tiesiai iš Maironio. Kągi, negi išmesti žodį iš dainos? Ir čia sudėta daug ne tik proletarinių, bet ir buržuazinių ir klerikalių lietuvių rašytojų kūrybos išskarpėlių. Ir taip neva bešališkai, demokratiškai: Brazdžionis šalia Mieželaičio, Šeinius šalia Avižiaus, Dovydnas šalia Cvirkos ir dešimtys panašių sugretinimų. Anksčiau taip nebūdavo...

Antologija taip sutaisyta, kad būtų pavaizduoti gamtos ir gimtojo krašto grožio ir meilės motyvai, išjungiant kiek galima nacionalistinius, buržuazinius ar klerikalius atspalvius (Maironio "dievas aukščiausias", kaip suprantama, rašomas mažosiom raidėmis). Tik tarybiniais rašytojams dažniau leidžiama nukrypti į "liaudies reikalų" pabrėžimą. Išemigravusių gyvyų rašytojų ištraukos, kaip Brazdžionio ar Aisčio, parenkamos silpnės, iš jų jaunystės laikotarpio, labai prieškarinės. Šiaip užsieny lietuvių poezija užbaigiama su A. Mackumi. Bet užtat sovietinės literatūros autorių dvigubai trigubai daugiau ir daugybė jaunų, užsienyje dar niekam negirdėtų.

Svarbiausia paskirtis - su geresne kompanija išvesti sovietinę Lietuvos literatūrą užsienio lietuviams. Antologija išakmiai skiriama užsienio lietuviams, rekomenduojama jų mokykloms, vakarėlių programoms sudaryti. Mat, ji, kaip sakoma įžangoje, "skatinis prisiminti tėvų žemę, jos grožį, žadins meilę jai, ilgesį"... Tai -- LTSR "Kultūrinių ryšių su užsienio lietuviams komiteto dovana"! Dėl tikslo

kilnumo stambi knyga užsienio lietuviams ne vienam už dyką siuntinėjama, o ir perkant kaina nebrangi -- 2 rubliai ir 3 kapeikos. Koks apskaičiavimo tikslumas!

Antologiją redagavo specialistas - pats Kultūrinių ryšių su užsienio lietuviams komiteto vadovas V. Kazakevičius, talkininkaujamas leninistinio literatūros kritiko K. Ambraso, komjaunimo politruko B. Raguočio ir ne tiek dar seniai Sibiro "universitetą" baigusio mūsų daugelio gero draugo Antano Miškinio. Rinkinys taip atidžiai išsijotas, kad atrodo nė kiek negalėtų būti pavojingas ir sovietinei Lietuvai, nors nežinia, kiek plačiai jis buvo duotas vietos rinkai.

Žinoma, paskutiniame puslapyje vistiek uždėtas tradicinis okupanto antspaudas - "na litovskom jazyke". Ir Maironio eilutė čia išversta rusiškai vėl pagal liniją: - "Kak ty prekrasna, strana rod-naja".

Tėvynės nebėra. Liko - tik "gimtasis kraštas"...

Didelės tėviškininko pretenzijos

Būdingiausias antologijos eilėraštis, kuris ir įžangoje cituojamas šalia Maironio posmų, tai be abejo Antano Venclovos "Tėviškė". Iš jo matyti, kaip stalininis, chruščiovinis ir dabar brežnevinis raštininkas kruopščiai prisilaiko okupanto nuostato: tėvynė tai visa Rusija, o Lietuva jums, draugai, tik tėviškė.

Eilėraštis gal rašytas ano karo metu, raštininkui išbėgus į Rusiją, nes jis dainuoja, kaip ilgisi tėviškės ir "mano liaudies". Iš tikrųjų, ilgisi ne tėviškės Trempinių kaime, bet visos Lietuvos. Eilėraštis gana tiksliai nusako, kokia Venclovos tėviškė: - "Mėlyno Nemuno vingis, gintariniai krantai ir sena Palanga". Tad daug plačiau, negu tėviškė. Tai maždaug visa Lietuva.

Raštininkas teisingai tvirtina, kad jis gimė toje tėviškėje ir joje išaugo. Bet to negana. Jis manąs, kad jis su ja - "vienas kūnas ir kraujas. Tu - aš, aš - tai tu"! Net Maironis taip nesikėlė į puikybę, dainuodamas tėvynei: "Jau niekas tavęs taip giliai nemylės, kaip tavo jausmingas poeta". O rodos, Maironis, būtų galėjęs ne tik mylėti tėvynę, bet ir su ja susiliedinti, kaip Adomas Mickevičius Konrado personažu trečioje "Vėlinių" dalyje teisingai save indentifikavo su rusų priespaudą kenčiančių milijonais.

Sovietinis "poeta" Venclova gimė Lietuvoje, arba "tėviškėje", ten išaugo, tad neišvengiamai turi būti laikomas jos dalelyte, nors ir ne kiekvienam būtų smagu tai pripažinti. Bet atleiskite, malonus drauge: laikyti save visa Lietuva, visa liaudimi tai jau ne tik keista pretenzija, o kažkoks pėr grubus nesusipratimas. Kiekvienas gi žino, ir pats Venclova, kad jis nebuvo ir nėra lietuvių liaudis, ypač dabar. Jis gyvena ir kryžtauja tik iš okupanto malonių. Jis gi vienas iš pirmųjų prašė jau okupuotą Lietuvą prijungti prie Rusijos. Jis remia ir gina rusišką priespaudą, didžiuojasi reikia ar nereikia rusų kalbos mokėjimu ir dar neseniai spaudoje įrodinėjo vieno priekaištingo anoniminio laiško autoriui, kad šis klystąs, nesidžiaugdamas sovietine okupacija, didžiuliais mokslo ir meno laimėjimais tarybinės palaimos epochoje.

Kokia Lietuva, kokia tėviškė ir kuri tautos dalis tuo džiaugiasi? Venclova sugebėdavo glitniai priaugti prie kiekvieno Rusijos diktatoriaus, bet kad būtų suaugęs į "vieną kūną ir kraują" su lietuviška tėviške, kiek žinau, nesutiks net ne visi Antano artimiausi giminės ir, kaip girdėjau, dar gi jo paties sūnus, pusėtinai maištingas literatas "bytnikas".

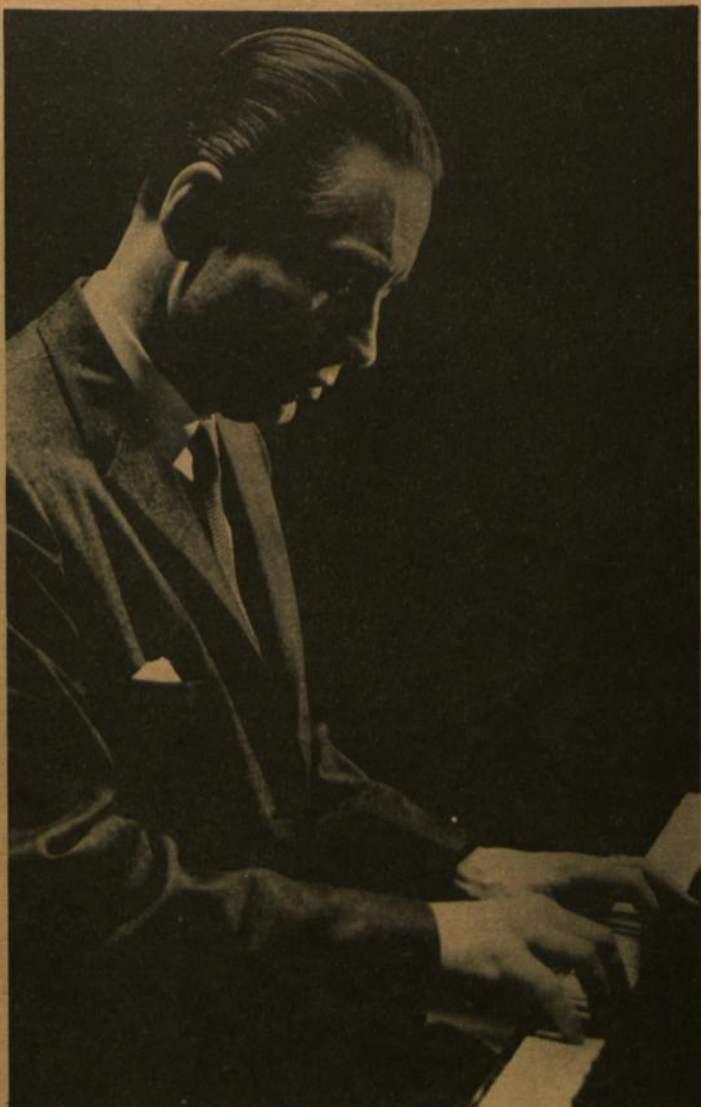
Kad Rusija nori virsti lietuvių, kitų pabaltiečių ir visų pavergtų tautų tėvynė, šis senas jos imperialistinis užmojis suprantamas. Drama, ironija ir beveik farsas yra kitur.

Štai užsienio lietuviams leidžiamos knygos, kad jie neužmirštų mylėti tėvynės, jos ilgetųsi, dažniau ten lankytųsi, arčiau pažintų. Ir kai tas užsienio lietuvis pavieniui ar su ekskursija skrenda pamatyti tėvynės, jis pirmiausia būtinai turi nusiileisti Maskvos aerodrome -- bent pasižvalgyti po "plačiosios tėvynės" sostinę.

Jis tačiau skuba į "siaurąją tėvynę" -- Lietuvą. Bet jeigu jis nėra gerai išbandytas okupacijos šalininkas ar šiaip iš anksto apsirūpinęs privilegijomis, -- atskridęs į Vilnių jis kaip tik neturi teisės pamatyti savo tėviškės. Tėvus ar gimines jam liepia čia išsikviesti iš tėviškės į viešbutį ar į restoraną. Jei pats oficialiai ar rizikuodamas neoficialiai nuvyksta į tėviškę, tai tik labai trumpam, porai valandų ar dienai kitai -- dažniausia tik su valdiniu palydovu.

Tėvynę galima perskristi, respublikų sostinėse dolerius išleisti, bet Venclovos apdainuotą savo tėviškę ir "mano liaudį" pamatyti sunkiausia. V. Kazakevičiaus ryšių įstaiga ar Inturistas, kaip man ne vienas pasakojo, kartais dėlto jaučiausi labai nepatogiai ir nelaimingai. Kai kada atviriau paaiškina, kad ne nuo jų tai priklauso, kad taip iš viršaus, iš pačios Maskvos įsakyta.

Praktika papildo ir paaiškina teoriją. Tokios yra kelionės į tėviškę, į gimtąjį kraštą -- ir draugų baltušių "laisvą, nepriklausomą ir demokratišką Lietuvą"...

Pianistas Andrius Kuprevičius

Andrius Kuprevičius Bostone

Balandžio 26 d. vakare Jordan'o salėj baigtas 1967 — 1968 m. Baltų-Amerikiečių d-jos rengiamų koncertų sezonas, iš eilės jau dviliktas. Pats nubėgęs laikas liudija, kad Bostone gyvena būrys pabaltiečių, kurie su nepalaužiamu ryžtu pradėta darbą dirbo dvylika metų, taigi, jau surengė 36 aukšto meninio lygio estų, latvių ir lietuvių muzikų koncertus, susilaukusius palankių atgarsių ir amerikiečių spaudoj. Nesirengia jie ir dabar to užsimojimo nutraukti — 1968-1969 m. sezono koncertai jau pradėdami organizuoti, nors, kiek teko nugirsti, darbo sąlygos žymiai pasunkėjo — koncertų salės nuoma pakelta net dvigubai!

Praėjusio sezono baigiamasis koncertas atiteko lietuviams, to koncerto programą atliko iškylusis mūsų pianistas Andrius Kuprevičius. Programą sudarė šie fortepioniniai kūriniai: Jono Švedo Du prelūdai (1960 m.), Prokofjevo Sonata Nr. 8, Opus 84, Chopin'o Scherzai Nr. 1, 2, 3 ir 4, paskambinti maišyta tvarka, pvz., koncertas pradėtas 4-tuoju, o baigtas pirmuoju.

Pirmą kartą Bostone girdėta naujiena buvo Jono Švedo Du prelūdai (ne to Jono Švedo, kuris diriguoja chorų ir kuria muziką Lietuvoje, bet jauno kompozitoriaus, šiuo metu gyvenančio Clevelande, Ohio). Abu prelūdai, savo polėkiu modernūs, praskambėjo kaip savaiminga ir įdomi kūrybinė mintis. Po koncerto prašomas bisuoti, Andrius Kuprevičius dar skambino Debussy ir Chopin'o kūrinius.

Ką dar būtų galima pasakyti apie Andriaus Kuprevičiaus skambinimo meną, kai tiek sykių savų ir svetimų jis buvo teigiamai įvertintas ir pagirtas? Mano asmeninis įspūdis toks: pianisto skambinimo technika dar labiau išieškota ir išdailinta, veiklų interpretacija dar subtilesnė ir gilesnė, virtuoziskumas ir moderuojama jėga akivaizdūs. Visi kūriniai, kurie šiame koncerte buvo skambinami, skambinimo technikos požiūriu yra sudėtingi ir sunkūs. Ir visų jų grožį Andrius Kuprevičius at-

skleidė gausiom interpretacinio meno varsom. Tai buvo mūsų koncertas, o drauge ir mūsų garbė.

Po koncerto ALT S-gos namuose, So. Bostone, baltai surengė pobūvį pianistui Andriui Kuprevičiui pagerbti. Sveikintinas sumanymas, kad to pobūdžio parengimai iškeliami iš privačių pastogių. Į pastarąsias gali ateiti tik kviesti svečiai, o čia durys atviros visiems. Ir pianisto A. Kuprevičiaus gerbėjų susirinko kelias dešimt. Atskirais žodžiais svečių pianistą sveikino praėjusio sezono pirm. inž. Vyt. Izbickas ir kito sezono pirm. latvis inž. Valens. Ar ne puiku, kad Bostone savų tautų muzikos menu taip uoliai rūpinasi tikslųjų mokslų vyrai (iš lietuvių Baltų-Amerikiečių d-joj daugiausia dirba inž. Vyt. Izbickas ir inž. Česl. Mickūnas)? Be abejonės, ne tik puiku, bet gal ir nuostabu.

St. S.

**REFRIGERATION
MAINTENANCE
REPAIR MEN**

Must have City of Detroit, Class B or C licence.
Applicants may apply
Room 2 — 150

**General Motors Bldg.
General Motors Building
Division**

3044 W. Grand Blvd.
313 — TR 3-7200 Ext. 5198
An Equal Opportunity Employer
(54-55)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
AUTOMATIC SCREW
MACHINE OPERATORS
To set up and operate Acme Gridley.
NATIONAL COLD FORMER
OPERATORS
FOR ALL SHIFTS.
Steady work for qualified men.
Fringe Benefits.
DETROIT DIAMOND SCREW
PRODUCTS
2200 Fourth Wyandotte, Mich
313 — 383-8200
(51-57)

**KNITTERS
WANTED**

Full fashion knitters and trainees. Experienced in sweater knitting, good pay and working conditions. Overtime available.

**Park Lane Fashion,
Inc.**

2882 Detroit Ave.
Cleveland, Ohio
216 — 781-2777
(54-56)

KŪRYBA IR MOKSLAS

Lietuvos valstybės kilmės beieškant (3)

DVIEJŲ MARIŲ KARŪNOS JUODŽIAUSIA VALANDA

Imperija, apakus visam, kas dėjos už jos ribų, skendo brolžudiško kraujo jūroj. Kad su-pratus Didžiosios Karūnos skilimą į pietinį, su-slavintų Rasų dalį ir iš-likusią pagonišką šiau-rę, atsakymo reikia ieš-koti geofizikoj. Mat tos dvi dalys griežtai ski-riasi savo gamta bei kli-matu, pietuose stepių, šiaurėj neperžengiamo miškyno, ir tūkstantme-čių bėgyje tebuvo jungia-mos tik Gintaro kelio vientisumo. Tų dviejų pasaulių natūrali riba ėjo maždaug Liublino, Černigovo, Kursko, Vo-ronežo linija, ir ant šio

WORCESTER

MENO ŠVENTĖ

Balandžio 27-28 dienomis Worcesterio lietuvių kolo-nijoje buvo savotiška meno šventė. Vietos lietuvių bendruomenės skyriaus vado-vybė suruošė trijų mūsų dailininkų kūrinių parodą. Buvo gera proga pamatyti skulptoriaus Dagio ir tapy-tojų S. Smalinskienės ir J. Pautieniaus tapybos dar-bus.

Naujai įtaisytoje Mairo-nio parko salėje buvo išsta-tyta 40 tapybos ir skulptū-ros kūrinių. Sunkiausias techninis parodos įrūšio-mo darbas teko P. Račiukai-čiui, kuris tas pareigas atli-ko be priekaištų. Meno parodą atidarė Wor-cesterio LB skyriaus pirm. pirm. P. Stanelis. Bostono LB apygardos vardu svei-kino pirm. inž. Skudžiaus-kas. Dailininkų vardu trumpą žodį tarė J. Pautie-nius.

Tenka pasidžiaugti, kad ši paroda susilaukė nema-žo susidomėjimo, nes ją aplan-kė arti 300 svečių, kurių tarpe buvo meno mėgėjų ir iš kitų miestų, ir dalis ame-rikiečių, kurie domėjosi mūsų menininkų kūriniiais.

Skulptoriaus Dagio dar-bai jamžinti bronzoje ar medyje traukė į save gru-pes lankytojų, nes šioje kolo-nijoje pirmą kartą išsta-tomos skulptūros. S. Sma-linskienės sodrūs ir drasiai nutapyti peizažai ar natu-rmortalai kiek priminė im-pressionistinių meistrų techni-ką, tačiau naujausiuose jos tapiniuose matyti didelis noras atsikratyti visokių įtakų ir eiti savu moderniu keliu.

Seniausias parodos daly-vis bent amžiumi dail. J. Pautienius visų nustebimui išstatė visą eilę žydinčiųjų sodų, gėlių ar naturmortų, kuriuose dar tebetrykšta jaunatviškas užsimojimas ir tapybinė dinamika.

Džiugu konstatuoti, kad iš išstatytų parodoje 40 kū-rinių 21 liko Worcesteryje puošti mūsų tautiečių sek-lyčias. Du kūrinius nupirko amerikiečiai.

Suruoštoje vakarie n ė j e dailininkams pagerbti buvo pasisakyta, kad mūsų kū-rėjai daugiau kreiptų dėme-sio ir į mažesnes kolonijas, kurios, kaip matome, rodo nemaža gyvastingumą.

(ap)

ČESLOVAS GEDGAUDAS

gamtos rubežiaus nuo X amž. užvirė brolžudiš-ką kovą.

Kai 1.000 metais Vla-dimiras Šventasis palen-kė Didžiąją Kijevo Ka-rūną krikščionybei, visa Šiaurė atsisakė jo klau-syti, ir jis buvo privers-tas bandyti parklupdyti ją karu. Jei Nemuno ba-seinas sugebėjo atlaiky-ti suslavintų Rasų ban-gas, jų kaulais savo krantus nuklojęs, tai Dau-guvos baseine dalykai iš-sivystė liūdniau. Vladi-miras sumušė jam prieš-pastatytą latvių kariuo-menę, vedamą Vareikos ir užėmęs Rygą, išžudė senosios Baltų dinasti-jos Rikvaldų visą šeimą, prieš tai išprievartavęs karalaitę Riknedą tėvų akyse. Plocko Kunigaikš-tija nuo tų slavų okupa-cijos laikų tapo pašinu Lietuvos širdy (kaip skundėsi vienas mūsų Kunigaikščių), įvartytu tarp Žemaitijos Kuršių bei Maskvos Galindų, o vėliau, kaip mažiausios atsparos taškas liko Li-vonijos Ordino auka.

Pietvakariuose buvo dar prasčiau. Jotvingių (ankstesnių Gepidų) ga-linga giminė, amžiais valdžiusi visą centrinę Imperijos dalį, laikyda-ma savo rankose pir-mykštę Gintaro kelio va-gą Vysla-Bugas-Dniest-ras ir Dnieprą, tolydžio buvo Čekų-Lenkų Malo-polskos krikščionių stu-miama į šiaurę. Boles-lovo, o ypač Kazimie-ro laikais (1192) tie ka-ral pasiekia genocido viršūnę: atsisakymas krikštytis "baudžia-mas" mirtimi. Po jų, Jotvingiai nustoja dau-gumos gyventojų ir veik-pusės pietinių žemių, o taip pat Bugo-Vyslos vieškelio kontrolės, taip kad Lietuvos Bras-ta bepalieka tik lietu-višku vietovardžiu žemėlapy, o Gintaro ke-lias priverstas persi-mesti Nemuno vagon.

To maža. Jau 1168 m. Danų karalius Voldemar-ras surinkęs 300.000 pi-ratų pasakiško grobiopa-žadais, užpuola Arkonos vyriausiąją Šventvietę, Arijų religijos popie-žiaus Krivių-Krivaičio sostinę Rugijos saloj, ir po metų apgulos, ją su-degina. Tai didžiausias smūgis ne tik Lietuvai, bet ir daugelyje Euro-pos vietų dar likusiems Arijų religijos sekė-jams. Jo moralinės svar-bos niekad neperver-tinsim. Nebetekę pasi-tikėjimo savo kritu-siems dievams "pago-nys" tampa lengvu gro-biu krikštytojams, nors Krivio-Krivaičio įstai-ga dar kurį laiką gyvu-oja Romuvoj, vėliau Vil-niuj.

Dabar žvelkime tiks-liau 13 amž. padėtin,

tariamai pan Lowmians-ki žemėlapy atvaizduo-toj. Kas gi vertė tuos 21 kunigaikščius suprasti galų gale grėsiantį pavo-jų ir atsiminti, jog jie visi tebėra vienos Ka-rūnos palikuonys, už-mirštant jų vidinius vai-dus (jų akimis, visų svarbiausius) ir net per-žengti Šiaurės-Pietų re-liginę bei politinę pra-rają?

Tai buvo juodžiausių debesų žinios, kurios sukrėtų ir visai sava-naudį feodalą. Štai jų pluoštas, toli gražu ne-išsamus:

1212 Plocko Kunigaikš-tis susitaria su Livoni-jos Ordinu, įsikūrusiu 1201 Rygoje, organizuo-ti kartu su Maskvos ky-lančia galybe bendrą puolimo jėgą prieš "pa-gonis".

1215 m. Kališo Kuni-gaikštis, Popiežiaus Ho-norijaus III palaima, su-teikia vienuoliui Kristi-jonui Prūsų Vyskupo ti-tulą, o tai reiškia jog Rytprūsų pasipriešini-mas palaužtas ir tas vi-sas plotas skelbiamas "no mans land", -- pir-mo grobiko auka.

1217 m. Gniezno Arki-vyskupas ir Lenčicos Ku-nigaikštis (iš to Jotvin-gių kovos baro turime kilusį juos puolusių "lenkų" vardą) gauna iš popiežiaus dispensą da-lyvauti kryžiaus karuo-se, kadangi jie jau mu-šasi su "pagonimis" ku-rie rubežiuojasi su jais, tad jokių kitų nebereikia ieškoti Palestinoj.

1218 m. Honorijus savo bulėje jau skelbia tiesio-ginį kryžiaus karą su lie-tuviais ir prūsais, ir ma-loniai prižada visiems kas dalyvaus, "nuodėmių atleidimą kaip žygiuojan-tiems į Jeruzalę". Tuo būdu visos Europos, kad ir didžiausi nusikaltė-liai, kuriems grėsė teis-mai ir mirties bausmė, subėga pas kryžiuočius "išsibaltinti".

Taip pat pasklinda gandy, jog Vyskupas Kristijonas intriguoja pas Mazowšes Kunigaikš-tį Konradą, kalbindamas įsteigti ten Ordiną, Li-vonijos pavyzdžiu. Tai jam pavyks 1230 m.

Hanza gi, pasaulinė jų prekybos galybė, iš-vysto ekonominę bloka-dą, sustabdydama drus-kos, geležies bei ginklų tiekimą "pagonims" ir panaudoja savo platų tūkstančių šnipų bei agen-tų tinklą renkant žinias ir keliant vaidus jųjų tar-pe.

1218 m. tas pats Ho-norijus savo bule įsak-miai paremia Hanzos ekonominio smaugimo kilpą, grąsindamas "baž-nyčios teismu" -- eksko-munika visiems tiems "nepaisant jų vardo", ku-rie išdrįstų tą blokadą sulaužyti.

(Nukelta į 6 psl.)

ANTANAS RŪKŠTELĖ

Gubos (aliejus)

ANTANO RŪKŠTELĖS PARODOJE

ANTANAS J. VAIKŠNORAS

Antanas Rūkštelė vėl pa-gerbė Clevelando lietuvių savo antra sėkminga 37 pa-veikslų paroda. Jis čia bu-vo atsilankęs lygiai prieš 10 metų.

Nemačius pirmosios Rūkštelės darbų parodos, sunku būtų įvertinti pasi-keitimus stiliuje, išskyrus tai, kad pastaruoju metu

jis lyg ir daugiau kreipia dėmesio į šviesas, labiau-siai į saulėlydžio tipo tonus, suteikiant taikios ramybės jausmą.

Buvau paveiktas šepetu-ko brūkšnių paprastumo kai kuriuose kūriniuose, kur tikėjau si kiek daugiau de-talizavimo.

Giliau įsižiūrėjus, paste-

bėjau kiekviename paveiks-le neįprastus šviesų efek-tus, atliktus vietoj šepetu-ko su peiliu. Tai naujas įkvėpimui šaltinis, prigijęs Rūkštelei pastarųjų 8 metų bėgyje. Specialiai dviejų žuvaujančių berniukų vaiz-de jis išsireiškia ef.ektais, kurie verčia nustebti, ar iš tikrųjų galima eksperimen-tuoti tokios saulėtos dienos metu.

Mane šie paveikslai ste-bino, lyginant juos su rugių gubomis. O pastarosios reiškia kūrėjo prisiminimus, kada Lietuvoje pačiam tekę dirbti rugiapiūtėje. Berniukai kai kuriuose paveiks-luose taip pat grąžina auto-rių jaunystėn, ypatingai prisimenant skautiškąsias dienas. Iš mokyklinio suolo laikų autorius prisiminda-vęs objektus, žygiuojant ke-liais ir kekeliais, neatsisu-kant į matytus daiktus, kol jie nesubrėsdavo jo sąmo-nėje. Visa tai atsiliepia jo kūryboje, išaugusioje prisi-minimų skraistėje. Stebė-jau si tuo kalbėdamasis su Rūkštele. Jo paveikslai dėl to kaip tik verti didesnio dėmesio, kad jų motyvai atkuria neužmirštamus Lie-tuvos vaizdus. Vienas pa-rodos žiūrovų prisiminė pats savo akimis matęs vie-tovę, atvaizduotą paveiksle "Be s i keičianti nuotaika", pabrėžiant vaizdo tikrovę. Todėl visai ir nenuostabu, kad daugelis nori turėti Rūkštelės paveikslus, ne-šančius savyje poetiškus praieities prisiminimus. Tai tikrai nostalgika kūryba.

Tuo tarpu mano dėmesį atkreipė Uostas (Cape Cod) ir Grand Canyon paveiks-lai, įnešę tam tikro šviežu-mo. Gal ir būtų ne pro šalį turėjus parodoje kiek dau-giau Amerikos vaizdų. Bet, — gal kitą kartą.

Mano dėmesį patraukė "Saulė nusileidus" (Nr. 5) dėl jo kompozicijos papras-tumo ir akį patraukiančio spalvų judėsio. Nr. 3, "So-dyba į pavakarį" — savo kompozicija, kurioje du ber-niukai joja namo ženklin-dami besibaigiančią dieną. Tai puikiai visais atžvil-giais atliktas kūrinys. Nr. 22 — "Saulėleidis" — ryš-kus savo bangomis, puikiai a p š viestomis besileidžian-čios saulės spinduliais. Tai nėra lengvai atsiekiamas tikslas. Kitas "Saulėleidis" Nr. 29 atžymėtinas savo

(Nukelta į 6 psl.)

ANTANAS RŪKŠTELĖ

Vandens nešėja (aliejus)

Balys Auginas

VIZIJŲ VADZIOS

Vidunaktį skardus gaidžio trimitas —
Ir vėl sudužus tyla —
Svirpliai
Brūžuoja naktį gabalėliais
Ir įgudusiai džirina dainą: —
Baladę
Apie vienatvės virpėjimą —

Kūdikis blaškos sapnų bangose — —
Skęsta ir kovoja
Su fantazijos purkslais. Laikydamas
Vizijų vadžias
Savo trapiuos porcelano delnuos —
Vakar vakare
Jis rado katiną —
Tada jis plūduriavo didelėje
Baltoje kūdroje —
Jo akių žalieji švyturiai švietė
Akinančia siaubo šviesa —

Grižk atgalios, katine!
Su šviečiančia
Povo plunksnų uodega
Perskrosk tamsos apklotą —
Težydi tavo akys —
Žalios samanų
Siaubingam nakties miške — —

O svirpliai vis verkia —
Dabar jie dildina eiles
Iš tylos paklodės,
Dengiančios
Kūdikio
Spurdančią
Širdį — — —

• Tėvynės Garsų radijo 1000-ji programa transliuojama penktadienį, gegužės 10 d., 8 val. vak. (WXEN-FM, 106.5 mpc.). Ji skiriama Tėvynei Lietuvai. Lietuvio kūrėjo poezijos ir prozos pynėje "Kai Lietuva prabyla" atskleidžiamas Lietuvos tūkstantmetis nuo pagoniškos dainos, nuo karaliaus Mindaugo iki Lietuvos prisikėlimo vizijos.

Sukaktuvinėje programoje dalyvauja — Ald. Stempuzienė, Petras Maželis, Živilė Kliorytė, Romas Zorka ir Juozas Stempuzis. Pranešinė Milda Lenkauskienė.

Visi Clevelando lietuviai kviečiami šios programos pasiklausyti.

• Dail. Antano Rūkštelės kūrinių parodą galima lankyti kasdien nuo 6 iki 9 val. vakaro, o šeštadienį ir sekmadienį paroda bus atidaryta nuo 12 val. iki 9 val. vak.

Paroda uždaroma gegužės 12 d. (sekmadienį), 9 val. vak.

• Juzė Siaurukienė, gyv. 1341 E. 68 gt., mirė Clevelande ir palaidota gegužės 9 Kalvarijos kapinėse. Kūnas buvo pašarvotas Della Jakubs & Son laidotuvių koplyčioje, 6621 Edna Ave.

IŠ LB CLEVELANDO I-OS APYL. VEIKLOS

Šių metų kadencijai, balandžio 21 d. metiniame susirinkime, išrinktoji valdyba pasiskirstė pareigomis sekančiai:

F. Eidimtas — pirm., A. Gailiusis — vicepirm., G. Sniečkus — sekretorius, J. Kalvaitis — ižd. ir solidarumo įnašų vadovas, B. Butkus — švietimo ir kult. reikalams vadovas.

Valdyba savo pirmame posėdyje nustatė vietinės veiklos darbo gaires nenukrypstant nuo LB uždavinių bei tikslų, t. y. rūpintis ir dirbti lietuviškos kultūros, lietuviybės, lietuviškų tradicijų ugdymu ir remimu.

Vysk. Valančiaus lituanistinei mokyklai mokslo priemonėms įsigyti paskyrė 175 dol.

Solidarumo įnašas už 1967 metus įvykdytas tik dalinai. Valdyba nutarė šį darbą tęsti ir kiekvieną sekmadienį, gegužės ir birželio mėn. priims solidarumo įnašą šv. Jurgio salėje po liet. pamaldų. Todėl, kas dar nėra šią pareigą atlikęs, prašome tai padaryti.

★

Gegužės 5 d. įvyko Clevelando I ir II Apylinkių valdybų bendras posėdis, kuriame aptarta, bendrai veikiant, sekantieji darbai: atžymėti ir pagerbti Tėvynės Garsų radijo 1000 valandų kultūrinės veiklos sukaktį, Lietuvių Dienos ir Naujųjų Metų sutikimo surengimu, nustatyta tarp apylinkių riba nevaržant asmens

kokiai apylinkei jis nori priklausyti.

Abiejų Apylinkių valdybos vienbalsiai pasisakė už bendrą darbą ir paramą dirbantiems lietuviybės ir liet. kultūros ugdymo baruose.

F. E.

• INŽ. A. SILVESTRAVIČIUS, Nepr. Lietuvoj buvęs pramonininkas ir įmonių vedėjas, staigiai ir netikėtai mirė gegužės 7 d. vakare.

Gyvendamas Clevelande, vedė ramų ir kuklų vyr. amžiaus viengungio gyvenimą. Buvo santūrus, kultūringo būdo, nesiveržė į visuomeninės veiklos viršūnes, bet gyvai sekė lietuvių visuomenės darbus ir pasitangas.

Inž. A. Silvestravičiaus mirtimi netekome vyresnės kartos intelligeninės pajėgos, daug prisidėjusios prie Lietuvos pramonės atstatymo ir jos plėtimo nepriklausomybei bujojant.

PRANEŠIMAS

Sekmadienį, gegužės 12 dieną, 11:30 valandą, tuoj po lietuviškų pamaldų Krikščionių Demokratų Partijos Clevelando skyrius ir Amerikos Lietuvių Konservatorių Klubas žemutinėje Lietuvių salėje rengia pranešimą-pašnekę apie labai įdomią Vytauto Vaitiekūno studiją: "Bendravimas su Lietuva". Pranešėjas: advokatas Julius R. Smetona.

Broliai ir sesės lietuviai maloniai kviečiami atsilankyti į šią retą paskaitą.

(Sk.)

• Motinos dienos minėjimas įvyks gegužės 11 d., 7 val. vak., Naujosios parapijos salėje. Meninę programą išpildys šv. Kazimiero lit. mokyklos mokiniai.

Clevelando visuomenę maloniai kviečiame atsilankyti.

Įėjimas laisvas.

Šv. Kazimiero Lit. Mokyk. Tėvų K-tas

PRENUMERUOKIME DIRVĄ!

Laiškai iš visų pasaulio kraštų byloja, kad patikimiausias lietuvių ryšys ir informacijos šaltinis yra laikraštis. Turime bičiulių ir artimesnių žmonių visur. Ir ten, kur valiutos sunkumai, skirtingos gyvenimo sąlygos, neleidžia skirti laikraščio reikalingos pinigų sumos. Neapsunkinkime BALF ar kitų labdaros organizacijų laikraščių prenumeratomis ar knygų pirkiniais. Užprenumeruokime laikraštį patys, tuo suteikiant didelę moralinę paramą savo artimesniam žmogui.

Prašome, naudojantis žemiau dedama iškarpą, pasitarnauti artimam broliui lietuviui P. Amerikoje, Vokietijoje ar kitur... o kad ir čia pat Amerikoje...

DIRVA,
6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio 44103
U. S. A.

Prašau siųsti Dirvą 1 metams (1² metų) šiuo adresu

Jungiu čekį, pašto perlaidą 13 dol. (7 dol. 1² metų).

Ta proga jungiu Dirvai auką dol.

Parašas

Adresas

Dirvos prenumerata 1 metams — 13 dol., 1² metų 7 dol.

CH. DAUBARO,

akordeono virtuozo plokštelė (stereo)

LIETUVOS AIDAI

gaunama Dirvoje!

Kaina — 5 dol.

Įsigykite ar užsisakykite per
Dirvą (6907 Superior Avenue,
Cleveland, Ohio 44103).

Čia pat galite įsigyti ar užsisakyti Kanadoje išleistą plokštelę Lietuva Brangi (5 dol.).

Philadelphijos lietuvių tautinių šokių grupė Žilvinas ruošiasi tautinių šokių šventei Chicagoje.

SMŪGIS ŽILVINUI PHILADELPHIJOJE

Kovo 27 d. Dirvoje rašiau apie Vilties choro nęgrovę, o dabar vėl švokšterėjo negandas apie apturėtą smūgį Žilvino tautinių šokių grupei. Kaip Vilties choras, taip ir tautinių šokių grupė Žilvinas ilgesnėje savo veikloje, su jos narių

sudėties pakitimais, vis tvirtai laikėsi ir pasigerėtinai reiškėsi lietuvių kolonijos gyvenime ir net už jos ribų. Betgi šiais, Lietuvos Laisvės Kovos metais, lyg patyčiomis į vietos kultūrinį apraiškų darbą įsimetė ardomosios jėgos, ar mažiau nustelbdamos savo šešėliu kitus pasiektus laimėjimus.

Smūgis daugiau palietė meniškų sambūrių vadovus, o ne tiek pačius ansamblių. Vilties choras nutilo pasitraukus jo vedėjui L. Kauliniui dėl sveikatos negalavimo ir dar dėl kitų priežasčių. Tautinių šokių mokytoja ir vadovė Viltė Puzinienė, grynai iš šalies paveikta arivistiškausi nusiėkusių darbo lenktyniautojų jos vietai paveržti, metė tautinių šokių mokymą. Visoks iš pasala puldinėjimas, aplenkiant žmoniško susitarimo kelią, yra daugiau, negu pašlemėkiškas darbas.

Netrukus ateis liepos 4 diena, o su ja ir trečioji JAV ir Kanados lietuvių tautinių šokių šventė Chicagoje. Jei manoma joje dalyvauti, tai šokių patybos turi būti tęsiamos be pertraukų ir iš šalies kaisiojamų intrigų. Ilgesnį laiką užsitiesus tiems ar aniems nesutarimams ir geriausieji to darbo entuziastai gali nuo jo atpulti, o naujų surasti gi sunkiai vyksta.

Tebūna leista ir apie kitą medalio pusę kai ką pasakyti. Vyresnieji vis mėgsta daug kuo priaugančią kartą pagraudenti, sėdėdami ant tos pačios šakos, kurią kartais ir jie patys kerta. Argi galima jaunuolius suvilioti netinkamais gyvenimo pavyzdžiais? Nepažabotos ambicijos pasilaikytinos sau, savimeilė kaip ir tuščios garbės bei puikybės siekimas yra labai bloga dvasios būseną.

Šiandieną, kaip niekad, mums reikalinga pagarba žmogui, tolerancija, atlaidumas, pakanta, tautinio vieningumo reikalo supratimas ir kitos panašios geriems tarpusaviams santykiams palaikyti dorybės, be kurių nėra įmanoma

gauti iš bendro darbo gerų vaisių.

Philadelphijos lietuvių kolonija didžiuojasi mūsų jaunimo sėkmingomis pastangomis ir atliktu darbu tiek mūsų tautinei vienybei išlaikyti tiek ir Lietuvos vardo išgarsinimo plotmėje, tačiau tas veikimas neturi nutrukti. Šios kolonijos priešaky stovintieji darbuotojai yra nemažai susirūpinę tiek Vilties choro, tiek tautinių šokių grupės Žilvino krize ir ieško būdų tuos reiškinius vėl į gerą pakreipti.

Paminėtiems meniškų apraiškų sambūriams, likusiems be savo vadovų, palinkėjime neišsiskirstyti po trumpų atostogų ir neįpulti į nevirtį, kai dar dvasioj rusena lietuviybės išlikimo ugnelė ir meilė tėvų kalbai, tautiniam menui, gražioms tradicijoms, papročiams, religiniam kultui ir visam tam ką čia kilnaus ir brangintino iš savo krašto atsivežėme ar nuo tėvų paveldėjome.

Tvirtai atsimeinkime, kad tarp praeities, kur yra mūsų atsiminimai išgyventi ir paveldėti, tarp ateities, kur yra mūsų visų sudėtos viltis ir troškimai, dar yra d a b a r t i s, kur yra būtinausia prievolė ir šventa pareiga darbus tęsti.

Saugokimės nuo tautinio apkurtimo dvasios ir iš jos išeinančių mūsų bendram darbui ir vienybei išlaikyti žalingų padarinių.

J. Bubelis

Skaityk ir platink
DIRVĄ

HELP WANTED MALE

ARC WELDERS
and
SPRAY PAINTERS
EXPERIENCED ONLY.
Immediate openings. Good wages & pension plan.
REMKE, INC.
28100 Groesbeck Hwy.
Roseville, (Detroit), Mich. 48066
(45-54)

SURFACE GRINDERS
with cutting tool experience. Good wages, excellent working conditions and fringe benefits.
Apply in Person or call
MAKALL TOOL CO., INC.
300 Minnesota Troy, Mich.
313 — 588-7802
(53-57)

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

JAUNIMO CENTRAS

5620 S. Claremont Ave.

1968 m. gegužės 18-tą d.,
šeštadienį, 2-tą val. vakaro.
Gegužės 19 d., sekmadienį,
3 val. po pietų.
Gegužės 25 d., šeštadienį,
8-tą val. vakaro.

BILIETAI: Marginiuose, 2511 W.
69 St. ir vaid. dieną prie įėjimo.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS JAUNIMO TEATRAS stato

Anatolijaus Kairio 2 veiksmų tragediją komiškai

CURRICULUM VITAE

Režisuoja komp. Darius Lapinskas

VAIDINA: R. Vasiukevičius, J.
Jakštys, D. Beliauskas, M. Smil-
gaitė, Z. Belaišytė, A. Viktora,
V. Beleška, L. Alenskas, L. Ras-
lavičius, G. Mykolonytė, V. Ba-
rauskas, J. Jasaitytė ir kt.

Kostiumai ir grimas: L. Koklytės
Muzika ir šokiai: D. Lapinskas

Jaunimo Teatrą administruoja
LB Kultūros Fondas.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

SKAITYS PASKAITĄ ALIAS SUVAŽIAVIME

Graduate School optinių ry-
šių kursą ir yra parašęs vi-
są eilę mokslinių darbų, ku-
rių keletas bus išstatyta
ALIAS suvažiavimo moks-
linėje parodoje.

Dr. V. Klemas šiuo metu
aktyviai dalyvauja ALIAS
ir skautų akademikų Korp!
Vytis organizacijose.

• **Chicago Lietuvos Ta-
rybos valdybą** sekančiai ka-
dencijai sudaro: pirm. A.
Pužauskas, vicepirm. J.
Skorubskas, kun. A. Stašys,
J. Pakalka, vykd. sekreto-
rius P. Kilius, finansų sekr.
J. Švitra, ižd. A. Valonis,
sekr. St. Mankus, Iždo glo-
bėjai — M. Šimkus, M. Pra-
nevičius, J. Gulbinienė ir
V. Šoliūnas.

Tarybos susirinkimas,
įvykęs gegužės 3 d., susi-
laukė 28 organizacijų atsto-
vų. Atstovų konferencija
sveikino gen. kons. dr. P.
Daužvardis, ALT pirm. inž.
Eug. Bartkus, o buv. valdy-
bos pranešimus darė J. Pa-
kalka ir ižd. A. Valonis.

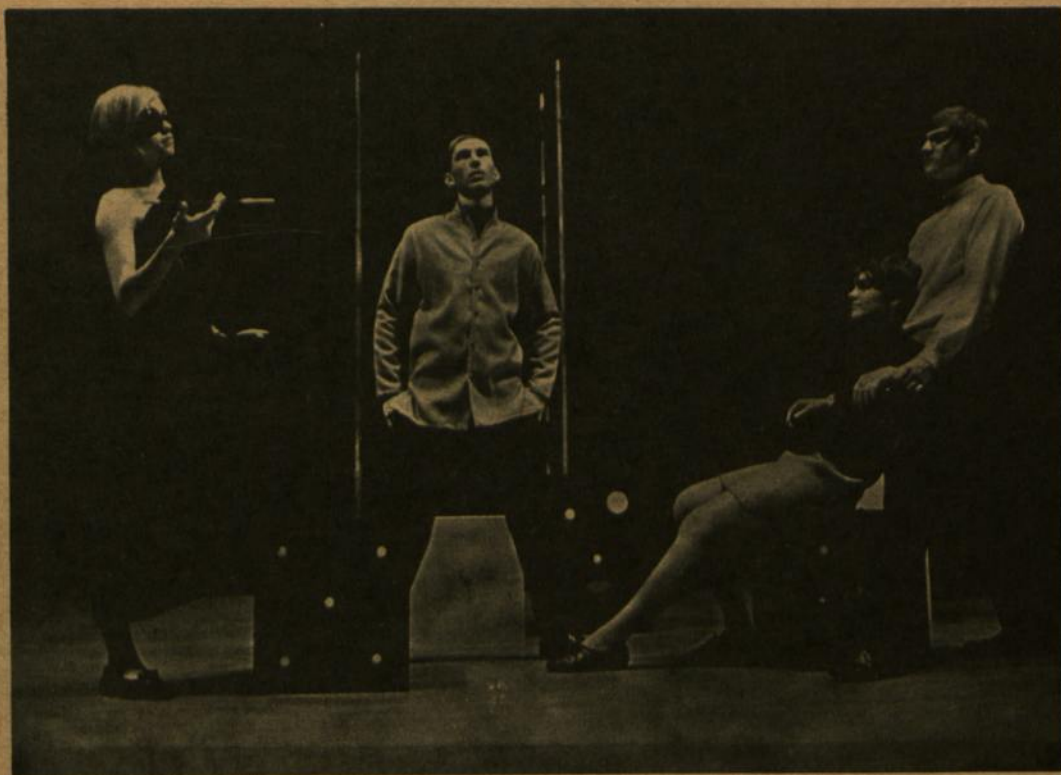
Tarybos suruoštas Vasa-
rio 16 minėjimas su kanta-
ta "Kovotojai" davė paja-
mų 34,645 dol. Atsakaičius
išlaidas, pelno liko 14,662
dol.

• **Živilė Belaišytė** išpildo
Juodąją Ponią Curriculum
Vitae pastatyme. Premjera
įvyksta Jaunimo Centre, ge-
gužės 18 d., šeštadienį, 8 v.
v., gegužės 19 d., sekmadi-
enį, 3 v. po pietų ir gegužės
25 d., šeštadienį, 8 v. vak.
Bilietai gaunami Marginiuo-
se, 2511 W. 69th St. (Sk.)

• **Tadas ir Dalė Mečkaus-
kai**, aktyvūs ir talkingi
East Chicago visuomeni-
nių organizacijų nariai,
persikėlę gyventi į nuosa-
vus namus — 3435 171st
St., Lansing, Illinois 60438.

• **Ieškoma moteris ar vy-
ras**, arba vedusi pora, gy-
venti kartu viename ūkyje
New Yorko valstijoje.

Suinteresuotieji prašomi
rašyti: Mrs. Frank Vester,
Preston Hollow, New York.

"Curriculum vitae" repeticijos metu. Veikalą stato LB Jaunimo Teatras Chicagoje. Nuotraukoje: Juodoji Ponia -- Ž. Belaišytė, tarnas -- L. Alenskas, Svajūnė -- M. Smilgaitė ir Svajūnas -- R. Vasiukevičius. Premjera įvyks Jaunimo Centre Chicagoje gegužės 18 d. Veikalą režisuoja D. Lapinskas, V. Noreikos nuotrauka

VASAROTOJŲ DĖMESIUI!

Lietuviškos vasarvietės
garsiajame Cape Cod ku-
rorte vilos AUDRONĖ sav.
dr. Ed. ir Marija Jansonai
praneša, kad vila Audronė
Cape Cod šiomet atidaroma
vasarajimui nuo birželio
mėn. 22 d. ir jau dabar pri-
imami užsakymai.

Kreiptis E. Jansonas, 15
Rosedale St., Boston, Mass.
02124, tel. 288-5999. Po bir-
želio 22 d. tiesiai į vilą Au-
dronė, Mrs. Marija Janso-
nas 87 East Bay Rd., Oster-
ville Cap Cod, Mass. 02655,
tel. 428-8425. (Sk.)

STOVYKLOS SEMINARAS

Vasarai artėjant, dirban-
čios stovyklose Nekaltai
Pradėtosios Marijos seserys
susibūrė III stovyklos semi-
narui kovo 22-24 d. Semina-
rui vadovavo ses. M. Paulė.

Stovyklos seminare posėdžiavo: ses. M. Viktorija, Monika ir post. Jonė.

Iš Toronto atvyko ses. M.
Ignė, kuri bus Dainavos sto-
vyklos administratorė bei
Mergaičių stovyklos vedėja.
Kartu su ja į Dainavą va-
žiuoja ses. M. Juozapa, Jur-
gita ir Loreta. Putnamo
mergaičių stovykloje vedėja
bus ses. M. Viktorija. Padė-
jėja ses. M. Eucharista. Pa-
dės ses. M. Bernadeta, Mo-
nika, post. Eglė Motiejūnai-
tė iš Los Angeles ir post.
Jonė Saltanytė iš Montrea-
lio.

Buvo diskutuota krikš-
čioniškos nuotaikos svarba,
būdo ugdytas, lietuviškos
išlaikymas bei plėtimas ir
jaunų vadų ruošimas sto-
vykloje. Šiais metais ypa-
tingas dėmesys bus atkreip-
tas į keturius jubiliejus:
tautinį, kongregacijos auk-
sinį, Putnamo stovyklos 25
m., ir Skautų auksinį. Buvo
pasidalinta žinioms bei pa-
tirtim iš praėjusių stovyklų
ir iš stovyklų vadovų suva-
žiavimo Bostone.

TORONTO

• **Lietuvių Namų pava-
sario balius**, įvykęs balandžio
27 d. sutelkė į savas patal-
pas pasigėrėtinai gausų bū-
rį mūsų tautiečių, kurie pa-
miršdami pilką kasdienybę
gražiai praleido vakarą.
Prie balius parengimo ša-
lia vadovybės dirbo visa ei-
lė nuoširdžių, lietuviškos
veiklos besireiškiančių per
Lietuvių Namus, rėmėjų.
Gražiu žodžiu prisimintini
dail. Dagys, J. Margis, Mo-
hawk Furniture Co. LTD,
Parkside Meat Market, J.
Tumosa, O. J. Rinkevičiai,
O. Indrelienė, J. R. Simana-
vičius, p. Biržitenė ir kt.,
kurie savo vertingomis do-
vanomis prisidėjo prie sėk-

mingo laimėjimų pravedi-
mo. Dail. Dagio tapybos pa-
veikslą laimėjo S. Krizic-
kas, J. Tumoso stalą su vai-
šėmis 6 žmonėms ir konja-
ku laimėjo M. Kasperavi-
čienė, J. Aukštaičio stalinę
lempą — A. Statulevičienė,
J. Rinkevičiaus staliuką —
St. Dabkus, J. R. Simana-
vičiaus plokštelę — N. Du-
dienė ir daugelis kitų. Lai-
mėjimus organizavo ir pra-
vedė Aug. Kuolas.

Su dėkingumu prisimin-
tinos O. Rinkevičienė, p. Ei-
žinienė ir S. Bastienė, ku-
rios kepė, virė ir rūpinosi,
kad svečiai būtų patenkinti
ir laimingi. Taip pat, nors
ir toliau gyvendamas, buvęs
lietuvių namų steigėjas K.
Dalinda nenutraukia ryšių
su jais. Jo rūpesčiu buvo
gražiai papuošti gėlėmis
stalai vien tik už ačiū. Tai-
gi tas Lietuvių Namų reika-
lingumo supratimas ir jų
palaikymas vado vaujan-
tiems teikia drąsos ir ska-
tina, kad juose ir toliau ne-
sustotų plakės lietuviybės
išlikimo pulsas.

• **ALABAMOS GUBERNATO-
rė** Lurleen B. Wallace mirė po
sunkios kovos su vėžio liga. 41
metų amžiaus sulaukusi, 4 vai-
kų motina, pasekė savo vyrą
George Wallace (gubernato-
rius vietą. Kaip žinome, Ge-
orge Wallace kandiduoja į
JAV prezidento postą trečio-
sios partijos vardu.

REIKALINGA MOTERIS

lengvam namų ruošos dar-
bui padedant vyr. amžiaus
porai ūkyje prie Detroito.
Gyventi kartu. Pageidauti-
na kalbanti lietuviškai. Pa-
skambinkit ar rašykite:

Mrs. Arthur Sercombe,
16180 Bentler, Detroit, Mi-
chigan 48219. Telef. (313)
534-2106. (54-56)

SUSIPAŽINKIME SU AUSTRALIJOS LIETUVIAIS

įsigydami leidinius apie jų visuomeninį ir
kultūrinį gyvenimą.

KREPŠINIO IŠVYKA AUSTRALIJON.

Redagavo Jonas Šoliūnas. Daug nuotraukų. Knygoj
yra daug medžiagos apie Australijos lietuvių gyvenimą.
153 pusl. Kaina \$3.00.

Gaunama Dirvoje, 6907 Superior Ave., Cleveland,
Ohio 44103 ir pas leidėją — J. J. Bachunas, Tabor Farm,
Sodus, Michigan 49126.

Taip pat patariame visiems įsigyti knygą

BLEZDINGĖLĖ PRIE TORRENZO,

kurioje Pulgis Andriūšis, Vl. Radzevičius ir kt. iškilię
Australijos lietuvių spaudos žmonės vaizdžiai patiekia
mūsų brolių gyvenimą tolimame kontinente. Knygos kai-
na — 2 dol.

ALT S-gos nariui

JURGIUI SALASEVIČIUI

mirus, jo žmonai, visai šeimai ir artimiesiems
nuoširdžią užuojautą reiškia

ALT S-gos Clevelando
Skyriaus Valdyba

ČESLOVAI SODAITIENEI, sūnums TOMUI
ir MINDAUGUI ir dukrai BIRUTEI, liūdintiems
dėl vyro ir tėvelio

ANTANO SODAIČIO

staigios mirties, reiškia nuoširdžią užuojautą ir
drauge liūdžiu

Petras Stoncelis

PLANINGAS TAUPYMAS

5 1/4%

Mokamas už vienu metų taupy-
mo ląštus nuo išdavimo datos
(\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po
\$1,000.00)

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4 3/4%

Metinis dividendas mokamas už
indėlius taupymo knygutėse.

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITES

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608 • TELEPHONE 847-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

